

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1477
Suga:	<i>Pulsatilla patens</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0300700
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Tērvete
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	17.12.2023.
Vispārējās piezīmes:	<p>Meža silpurene ir gaismas prasīga, no traucējumiem atkarīga, daudzgadīga suga. Suga sastopama plašā areālā Eiropas centrālajā un austrumu daļā, kā arī Sibīrijā un Ziemeļamerikā (Bojnanský, Fargašová, 2007; Lindel, 2001). Latvijā aug tuvu areāla rietumu robežai (Tabaka, 2003). Meža silpures lielākās atradnes atrodas Latvijas austrumu un vidus daļā. Rietumlatvijā suga izplatīta salīdzinoši retāk.</p> <p>Suga sastopama dažādos priežu sausieņu mežos (silks, mētrājs, lāns), mežainās piejūras kāpās, skujkoku mežos uz osveida reljefa formām. Lielākā daļa augu atradņu koncentrējas meža ceļa malās, kur ir mazāka konkurence un labāki gaismas apstākļi. Mežos augi sastopami izklaidus un mazā skaitā (Krasnopoļska, 2023).</p> <p>Sugu negatīvi ietekmē raksturīgo biotopu aizaugšana dabiskās sukcesijas un eutrofikācijas rezultātā. Sausieņu mežos pastiprināti veidojas egles paauga un otrais stāvs, tiek stipri noēnota zemsedze, uzkrājas meža nobiras, veidojas biezs detritā slānis un sauso priežu mežiem raksturīgām sugām augšanas apstākļi kļūst nepiemēroti. Meža silpureni apdraud intensīva mežsaimnieciskā darbība un zemsedzes bojāšana. Negatīvo ietekmi rada arī antropogēna ietekme – izbradāšana, izrakšana, plūkšana (Krasnopoļska, 2023).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>2</p> <p>Aprēķinos izmantoti 2020. gada sugas uzskaites dati, kas iegūti sugas monitoringa ietvaros, kas veikts projekta “Meža silpureņu <i>Pulsatilla patens</i> atradņu izpēte, datu aktualizēšana un apsaimniekošanas pasākumu monitorings 2019. – 2021. gadam” ietvaros (Kļaviņa u.c., 2021).</p> <p>2020. gada monitoringā augu uzskaiti veikusi I. Rūrāne. Tērvetes dabas parkā konstatēti divi neziedoši meža silpures individuāli priežu meža malā, lielā</p>

Lauks	Paskaidrojums																																							
	<p>noēnojumā zem lazdas (Rūrāne, 2020). Atradne ir liela ceļa malā, to var skart ceļa apsaimniekošana. Populācija uzskatāma kā ļoti izolēta, ar zemu augu vitalitāti (Kļaviņa u.c., 2021).</p> <p>2017. gadā meža silpuresnes monitoringu DP “Tērvete” veicis R. Ķepītis. Augi netika konstatēti (Ķepītis, 2017).</p> <p>2011. gadā monitoringu veica A. Opmanis, sugu konstatējot trīs vietās katrā pa vienam meža silpuresnes indivīdam – kopā 3 indivīdi (Opmanis, 2011).</p> <p>Meža silpurene Tērvetes dabas parkā zināma vismaz kopš 1974. gada, kad I. Cinīte sugu konstatējusi 10 vietās. 2003. gadā I. Straupe sugu konstatējusi vairs tikai trīs vietās. A. Opmanis 2011. gada monitoringa anketā min, ka meža silpurene pēdējo 20 gadu laikā Tērvetes dabas parkā ir gandrīz izzudusi, jo sugai vairs nav piemērotu dzīvotņu (Opmanis, 2011).</p>																																							
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																																							
Habitat	<p>Cits</p> <p>Meža silpurene Tērvetes dabas parkā līdz šim konstatēta gan teritorijā, kas atbilst ES aizsargājamiem biotopiem, gan arī vietā, kas neatbilst ES aizsargājamā biotopa statusam, tādēļ pie “Habitat” norādīta atzīme “cits”.</p>																																							
Annex I	Na																																							
Annex I_area_USE	Na																																							
Other_area_USE	<p>2,83</p> <p>Meža silpurene Tērvetes dabas parka teritorijā sastopama četros poligonos, kuru platība ir 2,83 ha. Sugas dzīvotnes laukuma platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.</p>																																							
OK_DEN	<p>Meža silpuresnes populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, indivīdi/ha</th><th>Segums</th></tr><tr><td>Klintaine</td><td>783.33</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Numernes valnis</td><td>432.74</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Dolessala</td><td>264.71</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Rāznas nacionālais parks</td><td>238.16</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Teiču dabas rezervāts</td><td>135.77</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ogres Zilie kalni</td><td>90.41</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Salacas ieleja</td><td>74.36</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ādaži</td><td>58.55</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Ķemeru nacionālais parks</td><td>46.24</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Garkalnes meži</td><td>38.73</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Timsmāles ezers</td><td>36.11</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>35.99</td><td>Optimāls</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, indivīdi/ha	Segums	Klintaine	783.33	Augsts	Numernes valnis	432.74	Augsts	Dolessala	264.71	Augsts	Rāznas nacionālais parks	238.16	Augsts	Teiču dabas rezervāts	135.77	Augsts	Ogres Zilie kalni	90.41	Augsts	Salacas ieleja	74.36	Augsts	Ādaži	58.55	Optimāls	Ķemeru nacionālais parks	46.24	Optimāls	Garkalnes meži	38.73	Optimāls	Timsmāles ezers	36.11	Optimāls	Krustkalnu dabas rezervāts	35.99	Optimāls
N2000 vieta	CV_DEN, indivīdi/ha	Segums																																						
Klintaine	783.33	Augsts																																						
Numernes valnis	432.74	Augsts																																						
Dolessala	264.71	Augsts																																						
Rāznas nacionālais parks	238.16	Augsts																																						
Teiču dabas rezervāts	135.77	Augsts																																						
Ogres Zilie kalni	90.41	Augsts																																						
Salacas ieleja	74.36	Augsts																																						
Ādaži	58.55	Optimāls																																						
Ķemeru nacionālais parks	46.24	Optimāls																																						
Garkalnes meži	38.73	Optimāls																																						
Timsmāles ezers	36.11	Optimāls																																						
Krustkalnu dabas rezervāts	35.99	Optimāls																																						

Lauks	Paskaidrojums		
	Lubāna mitrājs	27.74	Zems
	Driksnas sils	25.36	Zems
	Silene	21.73	Zems
	Augšdaugava	21.41	Zems
	Sedas purvs	20.00	Zems
	Gaujas nacionālais parks	18.70	Zems
	Laukezers	9.73	Zems
	Lielie Kangari	9.09	Zems
	Motrines ezers	9.09	Zems
	Čertoka ezers (Valnezers)	3.81	Zems
	Posolnīca	1.66	Zems
	Grebļukalns	1.22	Zems
	Tērvete	0.71	Zems
	Ziemeļgauja	0.25	Zems
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts Krustkalnu dabas rezervāta blīvums – 35,99 i/ha (zemākais no optimālajiem blīvumiem). Tērvetes dabas parka blīvums ir otrs zemākais no visām Natura 2000 teritorijām.		
OK_NEW	Nē.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	Nepieciešama apsaimniekošana – lai nodrošinātu meža silpurenas saglabāšanos Tērvetes dabas parkā, nepieciešams veikt pameža izciršanu, tādējādi radot labvēlīgus gaismas apstākļus silpurenai attīstībai, kā arī augsnes virskārtas ierdināšanu, nepieļaujot blīvas zemsedzes izveidošanos.		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Bojnanský, V., Fargašová, A. 2007. Atlas of Seeds and Fruits of Central and East-European Flora: The Carpathian Mountains Region. Springer, Dordrecht, p. 141.

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Kļaviņa, D., Zviedre, E., Tabors, G., Jakobsone, G., Akmane, I., Elferts, D., Staltmane, I., Grīnberga, L., Krasnopoļska, D., Lazdiņa, V., Priede, G., Dubova, I., Miķelsone – Šibeika, L. 2021. Meža silpurenai *Pulsatilla patens* atradņu izpēte, datu aktualizēšana un apsaimniekošanas pasākumu monitorings 2019.–2021. gadam”. Atskaite. Nacionālais Botāniskais dārzs, 48 lpp.

Krasnopoļska, D. 2023. *Pulsatilla patens* datu lapa. LIFE projekts LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne”. Nepublicēts materiāls. 4 lpp.

Ķepītis, R. 2017. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Tērvetes dabas parks. Npublicēts materiāls.

Lindel, T. 2001. *Pulsatilla Mill.* In: Jonsell B. (ed). *Flora Nordica*. Vol. 2: 445–447. Royal Swedish Academy of Sciences, Stockholm.

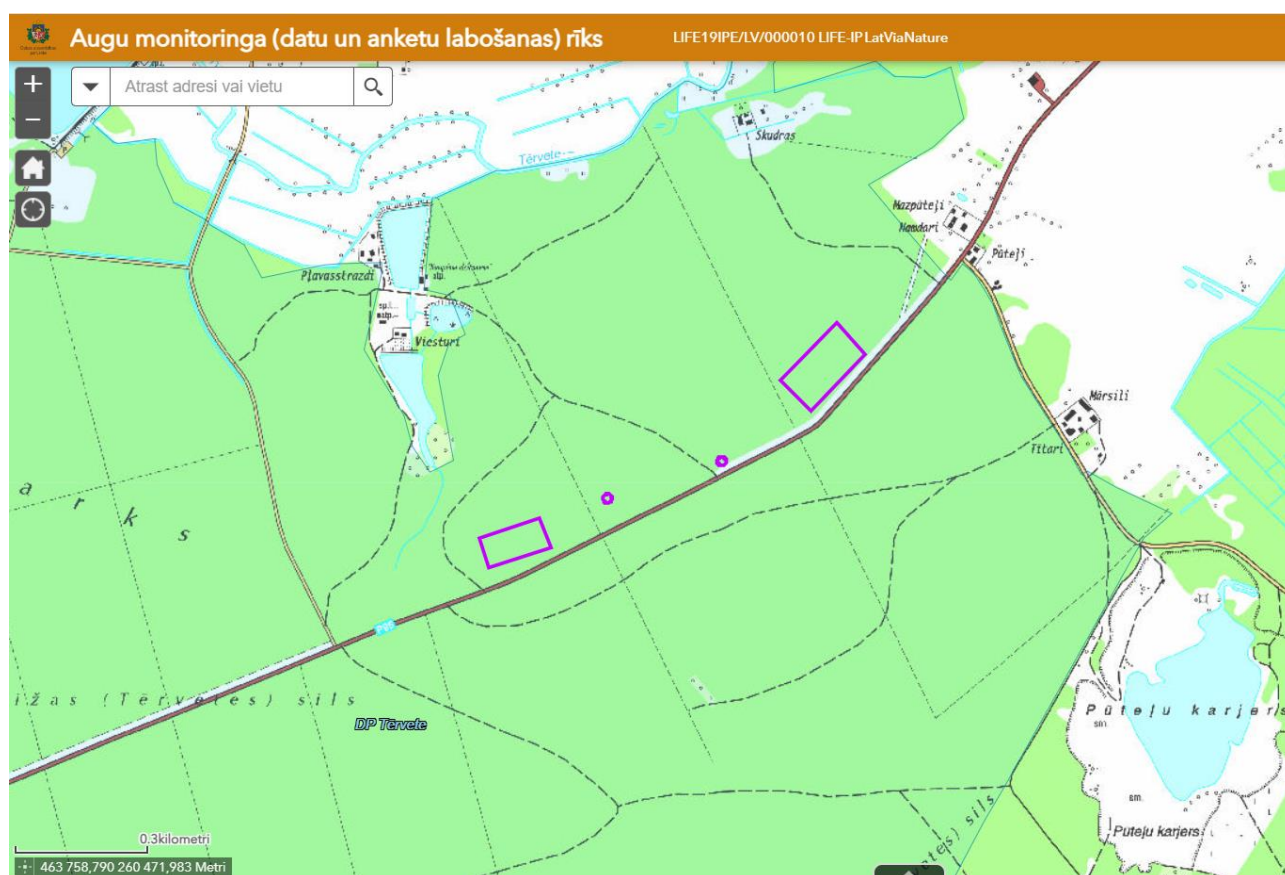
Natura 2000 SDF – Tērvete. Skatīts 4.10.2023. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0300700>

Opmanis, A. 2011. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Tērvetes dabas parks. Npublicēts materiāls.

Rūrāne, I. 2020. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Tērvetes dabas parks. Npublicēts materiāls.

Tabaka, L. 2003. *Pulsatilla patens*. 668 – 669. In: Andrušaitis G., 2003. 3. sējums. Vaskulārie augi. Latvijas Sarkanā grāmata. Retās un apdraudētās augu un dzīvnieku sugas. Rīga, LU Bioloģijas institūts: 1–691.

1.pielikums

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti meža silpuresnes dzīvotnes laukumi Tērvetes dabas parkā. Ekrānšāviņš uzņemts 16.12.2023.